

Gửi: Ông Lê Đức Bình Nhân dân Số 161(370), ngày 22-11-2004

Diễn đàn đổi mới – diễn đàn công tri (Bài này QH đã phát cho thị trường đổi mới)

Thị trường biên tập: Hoàng Anh Tài, ĐT: 08046423, E-mail: ndbnd@hn.vnn.vn

4 tỷ đô la cho giáo dục, và 100 triệu USD doanh thu của nhà xuất bản giáo dục được tính như thế nào?

(Lời của Ông Hoàng Bình ý bức xúc trước thông tin giáo dục Việt Nam mỗi năm tốn “4 tỷ USD chiếm 10% GDP; chúng ta có nước nào đầu tư như vậy? Nhà xuất bản Giáo dục có chuyên này chuyên kia còn phải góp ý, nhưng nói lãi hàng ngàn tỷ là không chính xác”. Vnexpress 15.11.2004)

Ngày 15/11 vừa qua, Quốc hội đã nghe báo cáo tình hình giáo dục của Bộ GD-ĐT, và trong suốt một ngày làm việc, đã có hàng chục ý kiến đóng góp cũng như chất vấn Bộ trưởng Nguyễn Minh Hiền về những vấn đề tồn tại của giáo dục Việt Nam, Trong giới trình của mình, Bộ trưởng đã nhận mạnh đến một con số đang làm xôn xao dư luận: 4 tỷ USD cho giáo dục, có hay không? và 100 triệu USD là doanh số của NXBGD hàng năm? Là người đi ra con số trên xin Quốc hội xem lại lại thông tin này.

Con số 4 tỷ USD do tôi đánh giá và đưa ra khi Bộ GD-ĐT đề nghị tăng học phí. Việc tăng học phí có nên hay không, chúng ta chỉ có thể trả lời khi biết rõ tổng thu và tổng chi của ngành giáo dục. Chi tiêu cho giáo dục của Nhà nước và của dân ngày càng tăng, vào 2003 đã đạt con số 4 tỷ 2 USD/năm, trong đó có 2 tỷ USD của Nhà nước và 2 tỷ của dân. Toàn bộ cách tính toán này được phát biểu công khai tại cuộc họp do Ban khoa giáo Trung ương và Bộ GD-ĐT tổ chức, trong đó có hai Đ/c nguyên Tổng Bí thư BCH Trung ương Đảng Đỗ Mười và Lê Khả Phiêu tham dự, và nhiều chuyên gia của các Ban ngành tham gia ngày 6/10/2004 tại số 7 Nguyễn Cánh Chân, còn tài liệu tôi đã chuyển trình tiếp cho Bộ trưởng Bộ GD-ĐT từ vài tháng nay. Rồi thì lãnh đạo Bộ GD-ĐT phát biểu tại QH đã ghi thích sai lệch một cách rõ ràng.

Tiền Nhà nước:

Trong đó có 2 tỷ USD của Nhà nước, theo tin từ Vnexpress, ngày 23/1/2003. “Chi 30.000 tỷ ĐVN (khoảng 2 tỷ USD). Trong đó 970 tỷ ĐVN dành cho chương trình giáo dục, 400 tỷ ĐVN

cho phép cấp giáo dục cơ sở”. Theo con số của Bộ GD-ĐT vào năm 2003 có số tiền huy động như sau: tính đến nay có 114 dự án với số tiền là 989,5 triệu USD bao gồm: (vốn vay 404,1 triệu USD cho 8 dự án lớn) + (Vốn không hoàn lại là 477,35 triệu USD) + (vốn đầu tư là 108,7 triệu USD). Tổng cộng vay của nước ngoài là 880,8 triệu USD. Trong con số 4 tỷ USD, không có khoản tiền này.

Triển khai các chủ trương chính sách, nghị quyết của Đảng vào cuộc sống đòi hỏi sự hiểu biết và tầm nhìn quốc gia. Nếu chúng ta tính toán “hệ số phí” theo kiểu hành chính, theo thói quen nghĩ của tôi cho là đúng. Hiện nay người dân ta thán nhiên vào khoản đóng góp của có cơ sở pháp lý. Ví dụ mà Đài truyền hình Việt Nam đã phát gọi là Quốc hội. Theo điều tra về phong trào Chạy đua Đua đua gần Trung tâm Thủ Đức, trong số gần 1 triệu VNĐ đóng góp được năm, thì chỉ có 18% là hợp lý, còn 82% là phi lý (Báo Văn Nghệ số 10/10/2004). Vậy con số 82%, trong đó có cơ chế thêm, quá phí huynh, tiền thăm cô giáo em, tiền quà ... có phải là tiền dân phải chi cho giáo dục không?

Phải chăng số khác nhau ở đây có thể là nhận thức của họ về vai trò nhiệm vụ của mình, nên có hai con số đã được đăng tải trên phong trào tiến thông tin để chúng, kể cả VTV do tôi đưa ra và Đ/c Nguyễn Minh Hiền trình Quốc hội, liệu bạn về nhau ?

Tiền của dân:

Có 3 cách đánh giá khác nhau

Cách 1.

Trong cuốn “Việt Nam- Nghiên cứu tài chính cho Giáo dục” do Bộ KH-ĐT và Ngân hàng thế giới xuất bản (10/1996- trang 5), đưa ra số liệu về phí huy động để trả: “Chỉ tiêu của các hộ gia đình cho GD&ĐT là mức chi tiêu 43% tổng chi tiêu (của cả Chính phủ và các hộ gia đình cho GD&ĐT) vào năm 1994”. Trên dưới 50% chi phí cho học sinh phổ thông do dân đóng góp. Theo kết quả phân tích nghiên cứu của Bộ GD-ĐT với Ngân hàng thế giới và các Bộ ngành về mối quan hệ giữa chi phí ngân sách và của nhân dân đóng góp trên 1 đầu HSSV, hiện nay bậc ĐH, CĐ đang có phần chi ngân sách nhà nước cao nhất là 69,3% phần đóng góp ít nhất chỉ có 30,7%, tỷ lệ tổng cộng của THCS là 67,8% và 32,2%. Trong khi đó các bậc phổ thông đầu có mức đóng góp của người dân khá cao như Tiểu học 44,5%, THCS là 48,7%, THPT là 51,5%. Riêng với dự án nghiên cứu phần đóng góp của người dân trong chi phí dành cho học sinh lên tới 62,1% (Báo Tuổi trẻ HCM-24/11/2001) .

Cách 2.

“Theo số liệu điều tra mức sống dân cư Việt Nam của TCTK, tính bình quân, chi tiêu cho mức sinh hoạt mức giáo dục đi học, thành thị là 1,298 triệu VND/năm (tương đương 90 USD) và nông thôn là 357.000 VND/năm (tương đương 23 USD). Nếu so với mức thu nhập bình quân thị trường của người VN trong vài ba năm gần đây không 300 - 400 USD/năm thì chi tiêu cho GD như vậy là quá cao” (Báo SGGP, ngày 8/12/2003).

Cách 3:

Đưa vào thị trường xã hội hoá. Căn cứ trên phát biểu của Bộ trưởng Bộ Tài chính Việt Nam (1996)3: “Khoản chi cho GD là 8100 tỷ đồng, ngoài ngân sách là 100 tỷ đồng”. Tỷ lệ Nhà nước 1, còn bên ngoài 3. Theo kinh nghiệm của các chuyên gia trong lĩnh vực xã hội hoá giáo dục, ta xét theo tỷ lệ là 1:1, thì con số ước đoán cũng là 2 tỷ USD.

Với con số 100 triệu USD là con số doanh thu của NXBGD.

Con số 100 triệu USD này, đã được tính nhieu lần trên tờ báo của Bộ trưởng Nguyễn Minh Hiền, và Giám đốc NXBGD4 từ các cuộc họp do Nhà nước tổ chức. Việc phân chia lợi nhuận như thế nào tôi không biết, nên chỉ nói doanh thu, chỉ không nói lợi nhuận! Còn việc tính toán đưa trên số liệu của Cục xuất bản nhân kỷ niệm 50 năm ngày thành lập và số tem “chứng in” do NXB số đồng. “Năm 2001, tổng số xuất bản phẩm được xuất bản và phát hành là 237,760 triệu bản với tổng doanh thu là 1.705 tỷ đồng”. Trong đó NXBGD có 200 triệu bản phẩm xuất bản, (8 tỷ tiền tem, mức cái tem 40 VNĐ). Vòng đời của SGK dùng trong trường ít nhất là 10 năm/lần, như Sri Lanka còn cung cấp miễn phí SGK cho toàn bộ bậc học phổ thông. Nguyên nhân sâu xa, chứng minh và SGK theo luật pháp do Bộ trưởng Bộ GD-ĐT quyết, khi cần cách pháp do Chính phủ 5 chủ trách nhiệm. Không rõ, vô tình hay cố ý, trách nhiệm “tổ chức” của Bộ trưởng Việt Nam trao cho GD NXBG, để kinh doanh! “Việc chia nhieu dung một cuốn SGK thành nhieu phần, người soạn phần trước không được soạn tiếp sau”. Khi trình bày cách làm này với các nhà khoa học mức người điều hành thị trường, số phần này phần bị bỏ đi.

[1] Cuba – mức dù còn nghèo, để có nhieu giáo dục miễn phí, đã đầu tư khoảng 10% GDP, ông Nguyễn Minh Hiền không để! Giáo dục thế đi vào thế kỷ XXI, Tài liệu tham khảo của Ban KHTW, NXB CTQG, năm 2002, trang 511.

[2] chỉ: <http://vtv.vn/tintuc/binhluan/2004/9/27478.vtv>

[3] Cùng tham gia Hội Khuyến học Việt Nam, tôi đã trực tiếp trao đổi với Bộ trưởng Bộ Tài chính và thị trường này.

[4] Cuộc họp 12/9/2000 tại VP Chính phủ do PTTg Phạm Gia Khiêm điều khiển, có ông Ngô Trần Ái GD NXB GD; Các cuộc họp Hội đồng Quốc gia Giáo Dục do Thủ tướng Phan Văn Khải, có Đ/c Nguyễn Minh Hiền, tôi cũng đã nhieu lần đi nhieu lần. Các cuộc họp Ban KGT,

Thị trường chứng khoán công dân gởi Quốc hội

Tác Giả: Nguyễn Xuân Hãn

Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:10

cuộc họp do Đ/c Nguyễn Khoa Điềm chủ trì, các Báo Nhân Dân, Lao Động, Đoàn Kết, Đài phát thanh Tá, Đài truyền hình trực tiếp 25/9/2004, vân vân đều nói về con số 100 triệu USD này .

[5] Theo các điều 86 và 87 Luật Giáo Dục.